

Након толико резигнирајућих и мучних пораза у континуитету (последњи на Жабљаку), исцрпљени, идејно и креативно потрошени, без свјеже покретачке имагинације, уз све интензивније присуство осјећаја неплодне инфериорности, немоћни, неупотребљиви, шибицарски изиграни – полако се привикавамо на коначан пораз који није политички, а још мање је праведан и етичан у својој бити. Али ко још пита за правду и нарушена права губитника?

Карл Јасперс, као неко ко је представљао интелектуални и морални ауторитет посљератне Европе, позван да и сам учествује у Нирнбершком процесу, по окончању суђења разочарано ће завапити за „метафизичком правдом“ као једином истинском правдом, правдом тоталитета, знајући да цивилизацијско-историјски точак не хаје много за етику епоха и апстрактним вриједностима.

Како ли је тек у данашњој Црној Гори – земљи примитивизма, насиља, гдје комуникација између институција (читај: власти) и грађана функционише по принципу нагонског аутоматизма?

У магновењу, тумарајући сивим „неолибералним“ јутрима, преварени и опљачкани, док нам се у свијести понавља ужасан флеш побједничких сирена помијешан са карневалским сликама корумпираних политичара и плаћених убица који, под црвеним барјацима, славе побједу у низу – питамо се шта се ово дешава? Ко је крив? Да ли су криви режимско-услужни „интелектуалци“ на које се указује последњих дана?

Не чини ли се да се овим последњим питањем прави још једна у низу превара, уљепшавање стварности и ласкање црногорском друштву које је тобоже толико сензибилно, цивилизовано и просвећено, па да се на његову изборну вољу и правац колективног хода може утицати ерудитивно-критичким ставовима интелектуалаца? Рекао бих да је та теза помало наивна и исхитрена.

О каквом ми ангажману интелектуалаца говоримо у држави у којој, између осталог, пензионери продају будућност својих унука за врећу брашна, за обећану повишицу или имагинарну заосталу пензију? Која је то алхемија, епистемологија, сократовски

надахнута дијалектика или јавни дискурс који може прогресивно покренути друштво у којем лична документа, људски интегритет и достојанство у предизборном периоду вриједе од 30 до 50 еура?

Каква је моћ интелектуалне самоцензуре у Црној Гори јасно ми је било када сам, после првог објављеног и потписаног текста, изгубио неколико пријатеља из дјетинства, који су ме се, по старом црногорском обичају, одрекли након прве критичке реченице плашећи се за сопствене каријере и егзистенцију, иако је мој утицај и интелектуални опус више него скроман. О чему ми говоримо?

Није ово она западна фукоовска атмосфера декаденције, гдје у постмодерном превредновању, релативизацији свих вриједности и отуђењу појединца, друштво олако склизне у мреже манипулативних симулакрума, чему су се својим интелектуалним ангажманом супротстављали Бодријар, Маркузе, Сартр... подстичући побуну младих, бунт студената, шездесет осму, што је и по дефиницији света мисија сваког правог интелектуалца.

Ми живимо у примитивној држави коју су (читамо ових дана у новинама) стварали криминалци и „ужи кабинет смрти“ за сопствене потребе хедонизма и нискости. Живимо у Црној Гори гдје режим једино вјерује у “ангажман“ шипке у мраку, пиштоља по глави... уосталом, како нам је то личним примјером демонстрирао градоначелник Мугоша прије неки дан!

Па да ли је онда паметно и поштено прозивати режимске „интелектуалце“, писце, новинаре, академике, лојалне професоре, независне аналитичаре, новопечене декане, дворске умјетнике, судије... који, готово непомично, мирно, испод гласа, а опет, гле парадокса, неком болтовском брзином трче за разним апанажама, стамбеним проширењима или неповратним кредитима, при том служећи картелу као најружнији декор. Можда је то уствари и крајњи домет њиховог интелектуалног ангажмана. То је максимум њихових амбиција и могућности. То живи у њима и то им је иманентно, и не умију ни другачије ни боље. Једноставно, њихов духовни хабитус не препознаје подвижништво, а Над Его није предодређен, склон великим циљевима. Називајући овакве људе интелектуалцима, ми вријеђамо и ниподаштавамо истинске и храбре борце за истину и правду, који су савјест сваког друштва, а којих мора бити, макар их и свијећом тражили.

Моћ интелектуалне самоцензуре у Црној Гори

Пише: Душко Ковачевић
субота, 29 август 2009 00:58

Јунг ће рећи да је цијели наш живот пут од индивидуе ка личности (индивидуација). Да бисмо успјешно прешли тај трновити пут није довољно само знање.

Или, на крају, како још неко мудро рече, образован човјек није човјек са образовањем већ са образом.